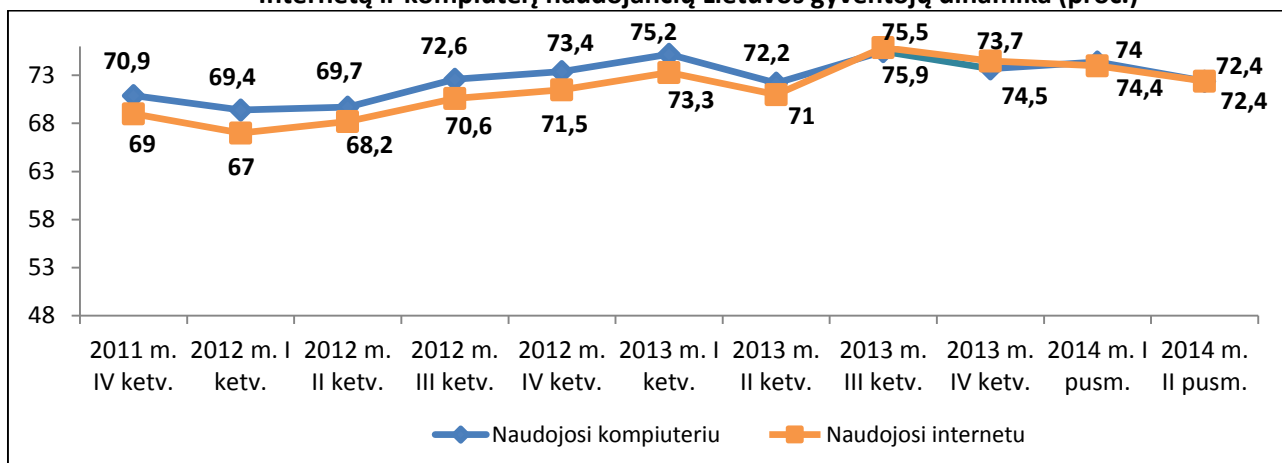

Informacinės visuomenės plėtros 2014 metų apžvalga

Gyventojų naudojimas informacinėmis technologijomis

Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos užsakyto tyrimo duomenimis¹, 2014 m. II pusmetį kompiuteriais naudojami 72,4 proc. 16-74 metų amžiaus asmenų (2013 m. IV ketv. – 73,7 proc.), internetu – 72,4 proc. (2013 m. IV ketv. – 74,5 proc.). Taip pat 2014 m. II pusmetį 36,8 proc. gyventojų jungėsi prie interneto naudodami mobiliuosius įrenginius - mobiliuosius ir išmaniuosius telefonus, planšetinius kompiuterius, 34,6 proc. tai darė reguliariai (bent kartą per mėnesį ar dažniau).

Internetą ir kompiuterį naudojančių Lietuvos gyventojų dinamika (proc.)

Šaltinis: IVPK

Didžioji dauguma apklaustųjų 2014 m. II pusmetį internetu naudojami namuose – 92,2 proc.

Ypač aktyviai informacinėmis technologijomis naudojami jauni žmonės – 2014 m. II pusmetį 100 proc. 15-19 metų amžiaus gyventojų naudojami internetu (tarp vyriausiųjų, t.y. 60-74 m. amžiaus, gyventojų internetu naudojami 33,7 proc.).

Dažniausiai internetas buvo naudojamas šiais tikslais: naujienų skaitymas naujienų portaluose (91,6 proc.); naudojimas paieškos sistemomis, ieškant intelektualios informacijos (85,2 proc.), informacijos apie prekes ir paslaugas (83,2 proc.); naudojimas elektroniniu paštu (81,6 proc.); vaizdo įrašų peržiūra (81,2 proc.); naudojimas pokalbių programomis susirašinėjimui realiu laiku (78,3 proc.); maršrutų interneto žemėlapiuose, informacijos apie transportą paieška (77,5 proc.); naudojimas elektroninės bankininkystės paslaugomis (70,8 proc.); naudojimas skelbimų svetainių paslaugomis (69,9 proc.); muzikos klausymasis (69,7 proc.); ieškojimas informacijos apie prekes ir paslaugas (69,5 proc.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. pirmąjį ketvirtį asmeninius kompiuterius ir interneto prieigą namuose turėjo 66 proc. namų ūkių. Asmeninius kompiuterius turinčių namų ūkių dalis per metus beveik nepakito (2013 m. 65,9 proc.), o turinčių interneto prieigą – padidėjo vienu procentiniu punktu (2013 m. 64,7 proc.).

Mieste kompiuterius namuose turėjo 71 proc., kaime – 57 proc. namų ūkių (2013 m. - 72,4 ir 52,7 proc.), o interneto prieigą – atitinkamai 70 ir 58 proc. (2013 m. – 71,8 ir 50,4 proc.).

Beveik visi (99 proc.) namų ūkiai, turintys namuose interneto prieigą, naudojami plačiajuosčiu ryšiu, įskaitant ir mobilųjį. Stalo, nešiojamasis ar planšetinis kompiuteris – prietaisai dažniausiai naudojami naršyti internete. Mobilųjį telefoną arba kitą mobilųjį įrenginį (medijos ar žaidimų leistuvą, el. knygų skaityklę) naršyti internete naudojo 38 proc. interneto prieigą turinčių namų ūkių, iš jų 2 proc. mobilusis telefonas buvo vienintelė naršymo internete priemonė (mieste – 1, kaime – 5 proc.).

¹ Tyrimas atliktas 2014 m. rugsėjo – lapkričio mėnesiais.

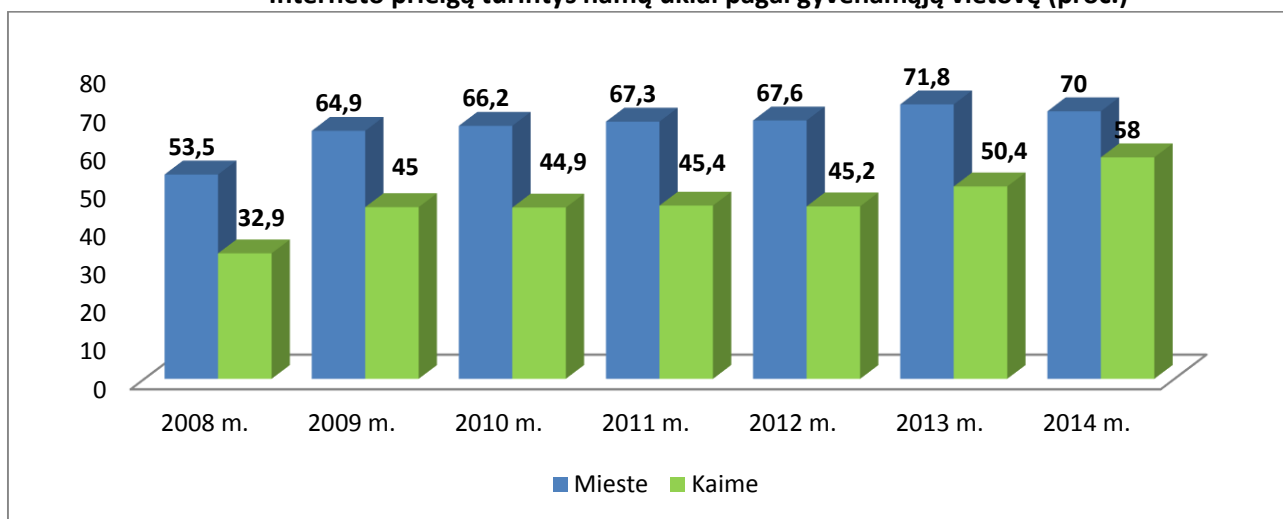
Taip pat Lietuvos statistikos departamento duomenimis, naudojimosi internetu rodikliai priklauso nuo socialinių ir geografinių veiksnių:

- gyventojų amžiaus; Pagrindiniai interneto naudotojai jauni žmonės. 2014 m. 16-24 metų amžiaus grupėje internetą naudojo 97,3 proc., 25-34 m. amžiaus grupėje – 94,5 proc., 35-44 m. amžiaus grupėje – 86,3 proc. Pažymėtina, kad vyresnio amžiaus žmonių (65-74 m.), besinaudojančių informacinėmis technologijomis skaičius padidėjo nuo 14,8 proc. 2013 m. iki 21,4 proc. 2014 m.

- gyvenamosios vietos; 2014 m. mieste internetą turėjo 70,1 proc. (2013 m. – 71,8 proc.), kaime – 57,5 proc. (2013 m. – 50,4 proc.) namų ūkių.

- gyventojų specialių poreikių; Informacija, teikiama internetu, turi atitikti specialius prieinamumo standartus, kad galėtų būti naudojama žmonių su specialiais poreikiais.

Interneto prieigą turintys namų ūkiai pagal gyvenamąją vietovę (proc.)

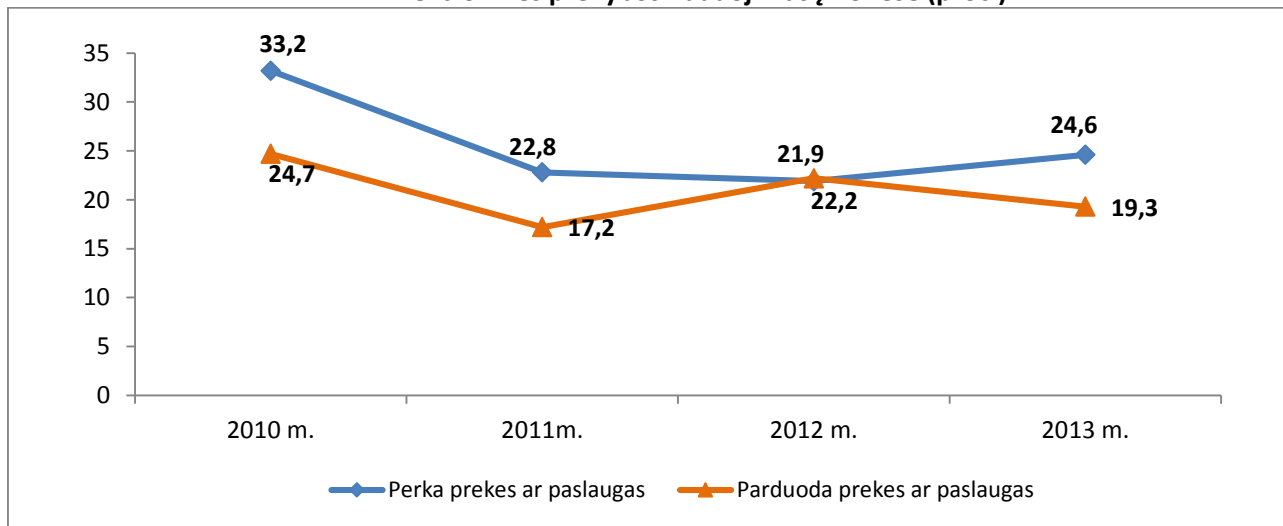

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Elektroninės prekybos plėtra

2013 m. kompiuterius ir elektroninius tinklus prekybai (prekėms ar paslaugoms pirkti arba parduoti) naudojo 35,8 proc. įmonių (2012 m. – 34,7 proc.). 2013 m. 24,6 proc. įmonių pirko (užsakė) prekes ar paslaugas internetu arba kompiuteriniais tinklais, naudojant elektroninių duomenų mainų technologijas, 19,3 proc. – gavo užsakymų (2012 m. – atitinkamai 21,9 ir 22,2 proc.). 12,1 proc. įmonių nurodė, kad gavo mokėjimus už parduotas prekes elektroniniu būdu (t. y. buvo apmokėta elektroninio užsakymo procedūros metu).

Elektroninės prekybos naudojimas įmonėse (proc.)

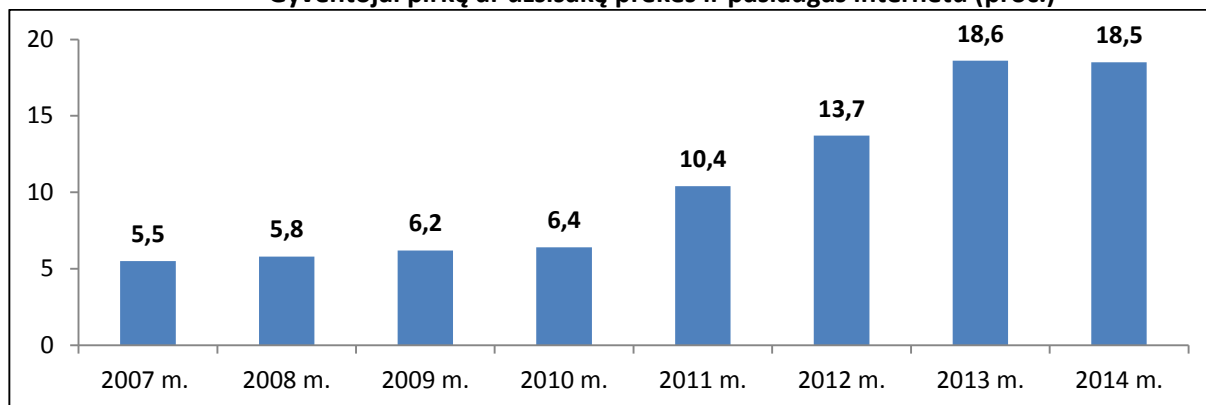

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014 m. pradžioje elektronines sąskaitas faktūras siuntė 48,4 proc., gavo – 81,6 proc. įmonių (2013 m. pradžioje – atitinkamai 59,8 ir 86,6 proc.). Standartinio formato elektronines sąskaitas faktūras, tinkamas automatiškai apdoroti, siuntė 18,1 proc., netinkamas automatiškai apdoroti – 44,7 proc., įmonių. Standartinio formato elektronines sąskaitas faktūras, tinkamas automatiškai apdoroti, gavo 37,9 proc., netinkamas – 74,1 proc., įmonių. Įmonių išteklių planavimo sistemą (ERP) naudojo 29,8 proc. įmonių, ryšių su klientais valdymo (CRM) – 27,2 proc. (2013 m. pradžioje – atitinkamai 39,6 ir 20,1 proc.). 52,6 proc. įmonių teikė darbuotojams nuotolinę prieigą prie įmonės el. pašto sistemos, dokumentų ar specializuotų taikomųjų programų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. prekes ir paslaugas asmeniniams tikslams internetu pirko ar užsakė 19 proc. visų 16–74 metų amžiaus gyventojų, arba 25 proc. asmenų, kurie naudojami internetu. Per pastaruosius 12 mėn. prekes ar paslaugas internetu pirko ar užsakė 35 proc. internautų. Dažniausiai elektroninė prekyba buvo naudojama perkant drabužius, avalynę, sporto prekes, aksesuarus (59 proc. el. prekybos vartotojų) ir bilietus į renginius (42 proc.).

Gyventojai pirkę ar užsisakę prekes ir paslaugas internetu (proc.)

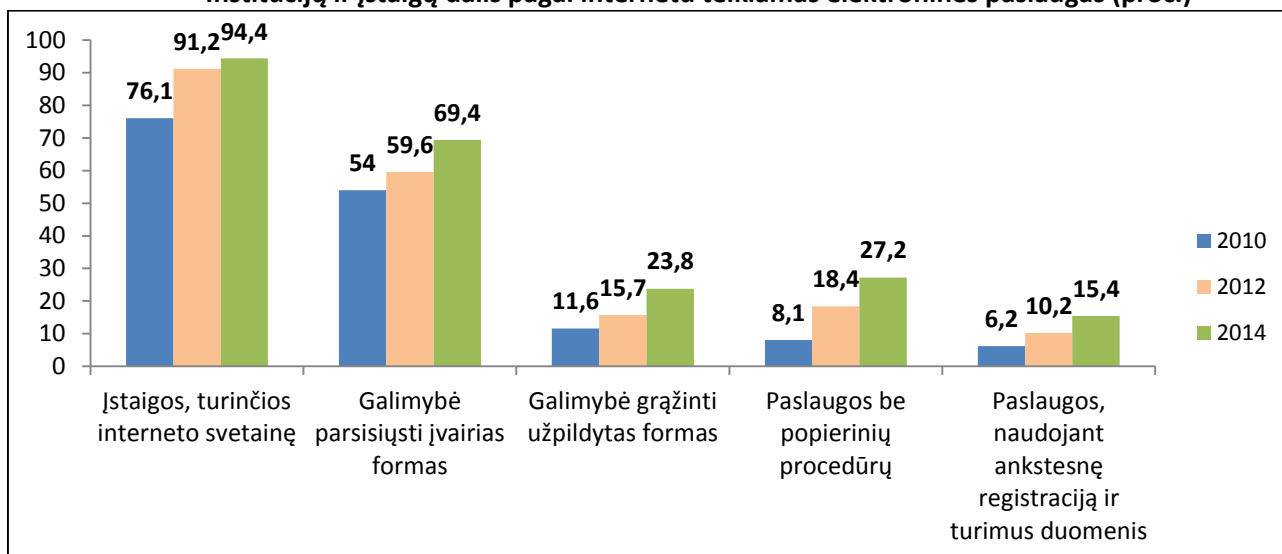
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Viešųjų elektroninių paslaugų plėtra

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. pirmąjį ketvirtį su valstybės institucijomis bendravo ir elektroninėmis viešosiomis paslaugomis naudojo 55 proc. (2013 m. – 49 proc.) 16-74 metų amžiaus interneto vartotojų. Bent kartą per metus valstybės institucijų ar kitų viešųjų paslaugų įstaigų elektroninėmis paslaugomis pasinaudojo 41,5 proc. (2013 m. – 34 proc.) visų 16-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų.

Lietuvos statistikos departamento 2014 m. pradžioje atlikto tyrimo duomenimis, 94,4 proc. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigos) teikė pirmojo lygio elektronines paslaugas internetu, t. y. informaciją apie jų vykdomas funkcijas ir teikiamas paslaugas galima rasti interneto svetainėje ar įstaigos tinklalapyje bendroje svetainėje, jungiančioje skirtingų šalies rajonų įstaigas, teikiančias konkrečias viešąsias ar administracines paslaugas. 69,4 proc. įstaigų sudarė galimybę parsiųsti įvairias formas, 23,8 proc. – grąžinti jas užpildytas. 27,2 proc. įstaigų teikė paslaugas elektroniniu būdu, t. y. be papildomų popierinių procedūrų. 15,4 proc. įstaigų automatiškai (nereikalaujamos atskiro prašymo) teikė tam tikras socialinio ar ekonominio pobūdžio paslaugas, naudojamos anksčiau pateiktą vartotojo registraciją ir duomenis apie vartotoją (teikė iš dalies užpildytas duomenų perdavimo formas).

Institucijų ir įstaigų dalis pagal internetu teikiamas elektronines paslaugas (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014 m. pradžioje 72,8 proc. įstaigų interneto svetainėse viešai skelbė jų teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų aprašymus (8,1 proc. apklaustų įstaigų viešųjų ir administracinių paslaugų neteikė). Informacijos rinkmenas (susistemintus dokumentų rinkinius) svetainėse talpino 73,5 proc. įstaigų.

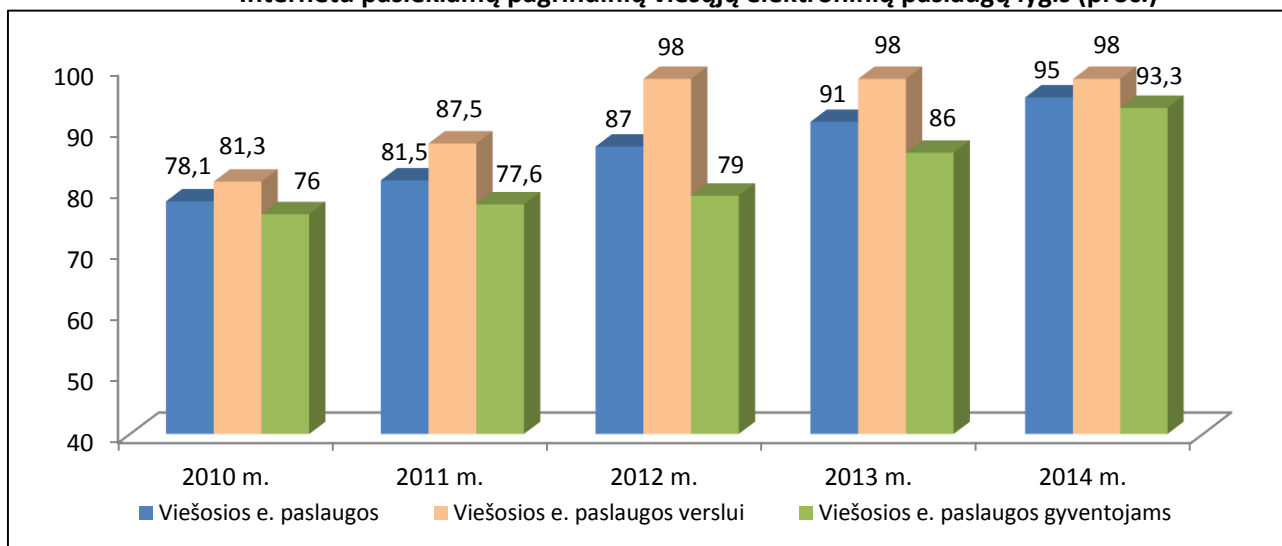
Įstaigos, atsakydamos į individualias užklausas, pareiškėjams informaciją teikė el. paštu (91,7 proc.). 74,8 proc. įstaigų elektroninę informaciją teikė peržiūrai interneto svetainėse su galimybe parsiųsti, 39,2 proc. įstaigų – peržiūrai interneto svetainėse be galimybės parsiųsti.

Dauguma įstaigų informaciją vartotojams teikė elektroniniais dokumentais (94,9 proc.) ir tekstiniu formatu (93,4 proc.). E. skaičiuoklės formatu informaciją teikė 72,5 proc., internetinio turinio formatu – 35 proc. įstaigų.

Nors dauguma įstaigų paslaugas teikia tradiciniais būdais (paštu, telefonu ar priimdami interesantus įstaigoje), bet populiarėja ir elektroniniai paslaugų teikimo būdai. 2014 m. pradžioje 90,7 proc. įstaigų įvairias paslaugas teikė elektroniniu paštu, 64,7 proc. – konsultavo interneto svetainėje. Informacines paslaugas socialiniais tinklais teikė 21,1 proc., mobiliomis aplikacijomis – 3,9 proc. įstaigų.

IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, 2014 m. augo pagrindinių viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę lygis, kuris pasiekė 95 proc. (2013 m. – 91 proc.). Verslui skirtos paslaugos perkeliamos sparčiau nei skirtos gyventojams – verslui skirtų paslaugų perkėlimo lygis 2014 m. siekė 98 proc., gyventojams – 93,3 proc. Net 88 proc. teikiamų paslaugų yra visiškai interaktyvios (2013 m. – 81 proc.).

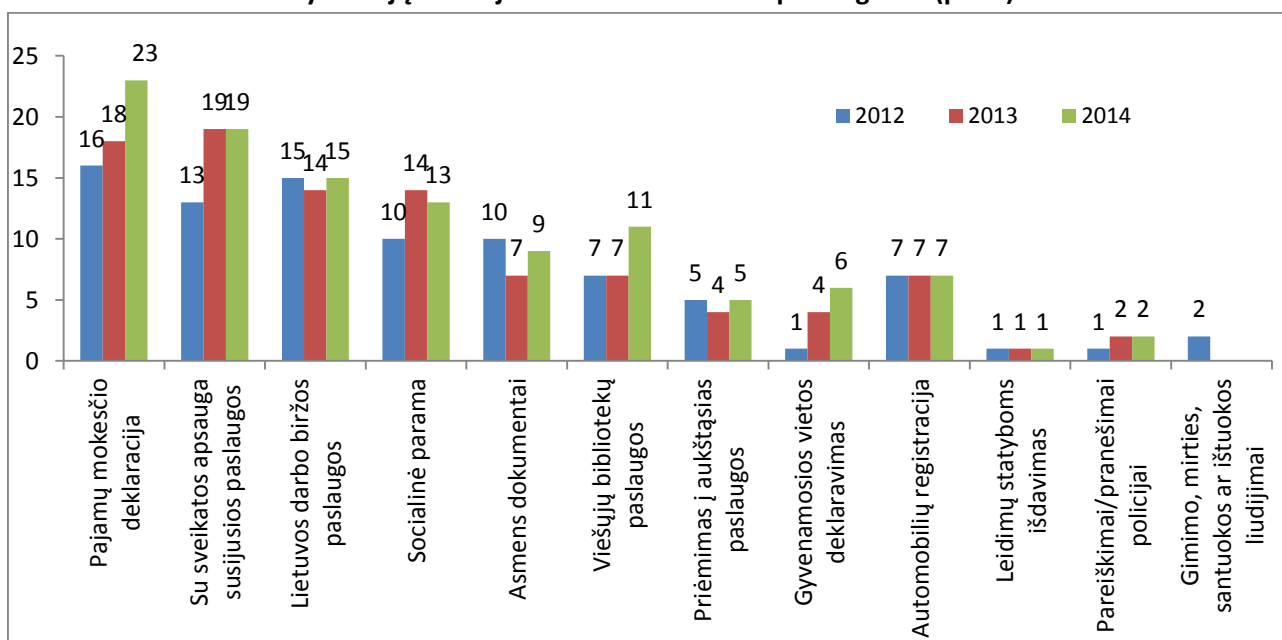
Internetu pasiekiamų pagrindinių viešųjų elektroninių paslaugų lygis (proc.)

Šaltinis: IVPK

IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, valstybės institucijų interneto svetainėse gyventojai dažniausiai lankosi su tikslu užpildyti elektronines deklaracijas, įvairių prašymų formas (61 proc.), taip pat ieško bendrosios informacijos apie instituciją ar jos veiklą (46 proc.), ar informacijos apie institucijos teikiamas paslaugas ir jų gavimo tvarką (40 proc.), taip pat ieško darbuotojų, jų kontaktinės informacijos (35 proc.), siunčiasi įvairius prašymus, formas skirtas pildyti popieriuje (31 proc.). Pagrindiniai barjerai, kodėl nesilankoma viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėse – tai poreikio ar būtinybės nebuvimas. Kitos priežastys, tokios kaip sudėtingumas naudotis, informacijos neradimas ir panašiai mažėja.

Gyventojų naudojimas elektroninėmis paslaugomis (proc.)

Šaltinis: IVPK

Viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėse pateikiamos informacijos kokybę bendrąja prasme visuomenė vertina palankiai – 77 proc. (2013 m. – 73 proc.) viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių lankytojų ją vertina teigiamai arba greičiau teigiamai.

Informacinių technologijų naudojimo rodikliai Lietuvoje ir Europos Sąjungos šalyse

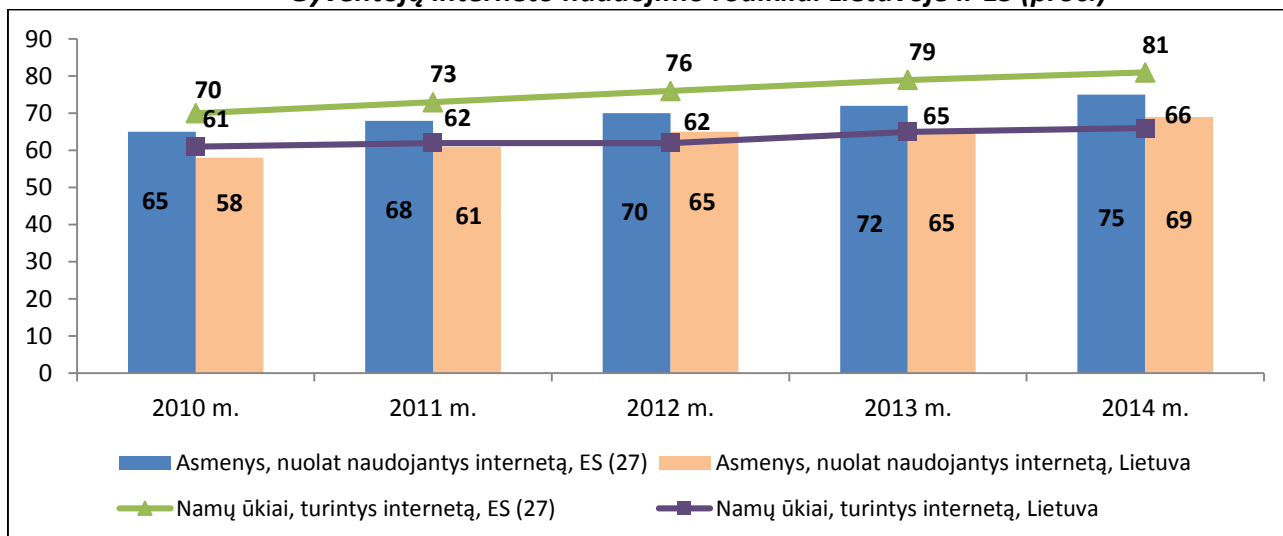
Europos Sąjungos (toliau - ES) statistikos agentūros „Eurostat“ duomenimis, Lietuvoje 2014 m. asmenų, nuolat naudojančių internetą, buvo 68,9 proc., o ES (27 šalių narių vidurkis) – 74,6 proc., atitinkamai namų ūkių, turinčių interneto prieigą Lietuvoje – 66 proc., ES – 81 proc. Vis dar ženkli dalis Lietuvos gyventojų – 25 proc. niekuomet nėra naudojęsi internetu (ES mastu tokių gyventojų – 18,1 proc.)

Pažymėtina, 2014 m. Lietuvoje daugiau įmonių gavo užsakymus internetu (18,2 proc.), nei tuo pačiu laikotarpiu ES rodiklis (15,1 proc.). Tačiau Lietuvoje mažiau įmonių pirko (užsakė) internetu (21,5 proc., ES – 22,4 proc.).

Sąlyginai didelė dalis gyventojų naudojami e. valdžios paslaugomis teikiant įstaigoms informaciją, t.y. internetu siunčiant įvairias užpildytas e. formas (tai daro 31,2 proc. Lietuvos gyventojų, ES vidurkis – 26,1 proc.). Eurostat 2013 m. duomenimis, Lietuva toliau pirmauja pagal įmonių bendravimo su viešojo sektoriaus institucijomis internetu apimtį, užimdama pirmą vietą ES mastu pagal tokius rodiklius, kaip įmonių, kurios naudojami e. valdžios paslaugomis, dalis (Lietuvos rodiklis – 99,3 proc., ES vidurkis – 87,8 proc.), įmonių, kurios interaktyviai dirba su viešuoju sektoriumi (t.y. teikia internetu užpildytas e. formas), dalis (Lietuvos rodiklis – 99,1 proc., ES vidurkis – 74,2 proc.).

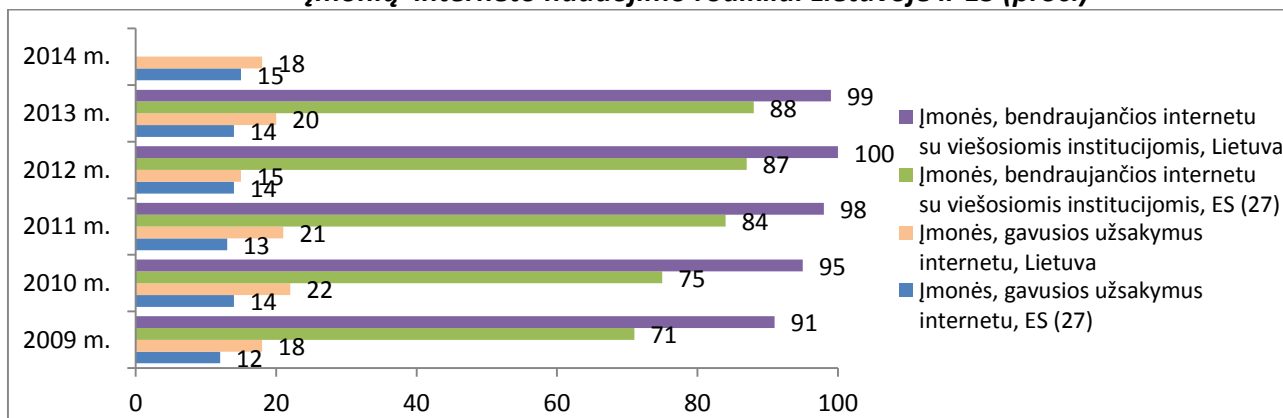
2014 m. lietuviai dažniau nei didžioji dalis europiečių internetu skambino (Lietuvos rodiklis – 57,2 proc., ES vidurkis – 28,6 proc.), atliko bankines operacijas (Lietuvos rodiklis – 53,6 proc., ES vidurkis – 44,1 proc.), dalyvavo socialiniuose tinkluose (Lietuvos rodiklis – 47 proc., ES vidurkis – 45,6 proc.) ir į internetą kėlė savo informaciją (Lietuvos rodiklis – 35,3 proc., ES vidurkis – 26 proc.).

Gyventojų interneto naudojimo rodikliai Lietuvoje ir ES (proc.)

Šaltinis: Eurostat

Įmonių interneto naudojimo rodikliai Lietuvoje ir ES (proc.)

Išvados

- Tolygiai didėja interneto ir kompiuterių naudotojų skaičius Lietuvoje, tačiau 2014 m. II puse jis šiek tiek sumažėjo;
- Daugėja įstaigų, teikiančių paslaugas elektroniniu būdu;
- Daugėja įmonių, naudojančių kompiuterius ir elektroninius tinklus prekybai;
- Daugėja gyventojų, teigiamai vertinančių viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėse pateikiamos informacijos kokybę;
- Didėja pagrindinių viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę lygis;
- Didėja gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis;
- Didėja gyventojų naudojimosi informacinėmis technologijomis rodikliai, tačiau vis dar atsiliekame nuo ES vidurkio, tačiau Lietuva lenkia ES vidurkį elektroninės komercijos srityje bei pirmauja ES pagal įmonių naudojimosi e. valdžios paslaugomis rodiklius.